

Sygn. akt XXIII Gz 958/16

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący:	SSO Bernard Litwiniec
Sędziowie:	SO Anna Gałas (spr.) SO Paweł Kieta

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2016 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Kopalni (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we L.

z udziałem Prokuratora Rejonowego Warszawa – Praga Południe w Warszawie

o wpis do KRS

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 22 czerwca 2016 r., sygn. akt Wa XII Ns-Rej.KRS (...)

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO Anna Gałas SSO Bernard Litwiniec SSO Paweł Kieta

Sygn. akt: XXIII Gz 958/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2016 r. w sprawie o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego z wniosku Kopalni (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we L. (dalej też: wnioskodawca) Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, że we wniosku domagano się wpisania spółki do rejestru między innymi w oparciu o zmianę umowy spółki z dnia 25 czerwca 2010 r., która zmieniła siedzibę spółki z dotychczasowej L. na W.. Sąd Rejonowy wskazał, że w sprawie ustalono, że faktyczną siedzibą spółki była miejscowość R., powiat (...) w województwie (...) i powołał ustalenia odnośnie siedziby zawarte w uzasadnieniu postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 10 lipca 2015 r.

Według Sądu Rejonowego dla rozpoznania wniosku o wpis art. 694² k.p.c. przewiduje właściwość wyłączną sądu właściwego za względu na siedzibę podmiotu. R. jest miejscowością, która znajduje się na obszarze właściwości Sądu Rejestrowego w Rzeszowie. Zmiany umowy spółki z 2010 r. i późniejsze nie weszły w życie, ponieważ nie zostały zarejestrowane a właściwość sądu rejestrowego ocenia się na podstawie siedziby dotychczasowej. Wobec tego na zasadzie art. 200 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 694² k.p.c. Sąd Rejonowy przekazał sprawę do rozpoznania według właściwości miejscowej.

Zażalenie na to postanowienie wywiodła wnioskodawczyni, zaskarżając je w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie art. 7a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym w zw. z art. 508 § 1 k.p.c. oraz art. 694² k.p.c. Powołując się na te zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przystąpienie do merytorycznego rozpoznania sprawy ewentualnie o uchylenie postanowienia i orzeczenie na podstawie art. 508 § 1 k.p.c., że właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy; lub wskazanie przez Sąd Okręgowy jako przełożony nad Sądem Rejonowym dla m. st. Warszawy, w trybie art. 508 § 2 k.p.c. Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy do rozpoznania sprawy w całości z uwagi na względy celowości oraz ekonomikę procesową.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie podlegało oddaleniu.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny właściwości miejscowej sądu rejestrowego w sprawie rejestrowej i trafnie zastosował obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa.

Zażalenie wnioskodawczyni nie kwestionuje, przeciwnie potwierdza ustalenia dokonane odnośnie do faktycznej siedziby spółki przedwojennej Kopalnia (...) sp. z o.o. a konkretnie to, że siedzibą spółki nie był L. na Ukrainie (siedziba statutowa) a miejscowość R. w Polsce. Trzeba też przypomnieć, że sąd rejestrowy był zobligowany do dokonania ustaleń odnośnie do siedziby spółki. Otóż Sąd Najwyższy rozpoznając skargę kasacyjną w postanowieniu z dnia 12 marca 2015 r. (I CSK 452/14), stwierdził, że dokumenty w aktach rejestrowych mogłyby wskazywać na to, że rzeczywista siedziba spółki ukształtowała się w pewnym czasie na terytorium obecnej RP. Według Sądu Najwyższego oznacza to potrzebę ustalenia – w ramach kognicji sądu rejestrowego (art. 23 ustawy o KRS) – czy ten materiał dokumentacyjny nie uzasadniałby wniosku, że doszło jednak do zmiany siedziby osoby prawnej w świetle obowiązującego wówczas stanu prawnego. Po uchyleniu zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 5 grudnia 2013 r. o oddaleniu apelacji, Sąd Najwyższy przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie. Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 13 maja 2015 r. uchylił postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie o odmowie wpisu i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi z uwagi na ustawową konieczność tylko takiego orzeczenia oraz wskazując m. in. na konieczność dokonania ustaleń odnośnie siedziby wnioskodawczyni z uwzględnieniem możliwości zmiany tej siedziby wedle wskazań Sądu Najwyższego. Jak wynika z akt sprawy Sąd Rejonowy dokonał ustaleń, że siedziba spółki Kopalnia (...) sp. z o.o. w rzeczywistości znajdowała się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej tj. w gminie R. (uzasadnienie postanowienia z dnia 10 lipca 2015 r., k. 607 i n.). Ustalenie to zostało zaaprobowane przez Sąd Okręgowy w Warszawie (uzasadnienie postanowienia z dnia 20 stycznia 2016 r., k. 681 i n.) z resztą zgodnie ze stanowiskiem wnioskodawczyni zawartym w apelacji.

Jak wynika z akt siedzibą statutową spółki był L., zaś zarejestrowana była w rejestrze handlowym prowadzonym przez Sąd Okręgowy we Lwowie za numerem C IX Wr. 36. Mając to na uwadze, jako nietrafny należy uznać zarzut naruszenia art. 7a ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o KRS. Zgodnie z tym przepisem wnioski o wpis do rejestru przedsiębiorców, sporządzone na urzędowym formularzu, o którym mowa w art. 19 ust. 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, składa się do sądu prowadzącego dotychczasowy rejestr sądowy, na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy. W sprawie spółki Kopalnia (...) sp. z o.o. bez wątpienia sądem prowadzącym dotychczasowy rejestr sądowy był Sąd Okręgowy we Lwowie, czego zażalenie nie kwestionuje, a wręcz

potwierdza. Wymieniony przepis nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie, ponieważ wola wnioskodawczyni nie obejmuje rejestracji zmian czy wpisu w dotychczasowym rejestrze prowadzonym przez sąd właściwy dla L., na terenie Ukrainy. Gdyby tak było, to spółka nie składałaby wniosku w polskim sądzie rejestrowym. Wniosek spółki opiera się niewątpliwie na twierdzeniu, popartym obecnymi ustaleniami sądu rejestrowego, że siedziba spółki znajduje się na terytorium RP w miejscowości R.. Na terytorium RP nie ma sądu prowadzącego dotychczasowy rejestr sądowy, gdzie spółka była wpisana.

Dla oceny właściwości w sprawie będzie miał zastosowanie, jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy art. 694⁽²⁾ k.p.c. Jest to regulacja szczególna w stosunku do ogólnych zasad właściwości sądu w postępowaniu nieprocesowym, określonych w art. 508 § 1 k.p.c. Właściwość miejscowa sądu w postępowaniu rejestrowym została oparta na przesłance miejsca zamieszkania lub siedziby podmiotu, którego wpis dotyczy. Właściwość ta ma charakter wyłączny, a zatem nie może być przez osoby zainteresowane albo przez sąd dowolnie zmieniana (tak: J. Gudowski w Komentarzu do Kodeksu postępowania cywilnego, 2016 r., Wolters Kluwer). Sąd Okręgowy podziela to stanowisko, a zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie nie ma wątpliwości, co do tego, że w sprawach rejestrowych obowiązuje właściwość sądu miejscowa wyłączna. Sądem wyłącznie właściwym dla spółki, która domaga się wpisu do KRS jest sąd rejestrowy obejmujący obszarem swojej właściwości siedzibę tej spółki. W niniejszej sprawie ustalono, zgodnie z intencją wnioskodawczyni, że siedzibą spółki była miejscowość R., w województwie (...). Sądem właściwym wyłącznie wedle ww. przepisu jest zatem Sąd Rejonowy w Rzeszowie, Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (sąd rejestrowy), który obejmuje obszarem swojej właściwości województwo (...).

Trzeba podkreślić, że o właściwości nie decyduje strona czy sąd, a siedziba podmiotu, którego dotyczy wpis. To z kolei oznacza, że przyjęcie innej właściwości niż wyznaczana siedzibą spółki, prowadziło by wprost do naruszenia przez sąd obowiązujących przepisów prawa.

Nie ma wpływu na właściwość sądu zmiana umowy spółki w zakresie siedziby spółki, ponieważ wpis zmiany umowy spółki ma charakter konstytutywny (art. 255 § 1 k.s.h.) a wniosek o wpis tej zmiany należy złożyć w sądzie dotychczas właściwym; dopiero wpis nowych danych wpływających na zmianę właściwości miejscowej sądu rejestrowego uzasadni przekazanie sprawy sądowi właściwemu (art. 200 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Zmiana umowy spółki z dnia 25 czerwca 2010 r. odnośnie zmiany siedziby na Warszawę zatem nie ma żadnego wpływu na ww. właściwość wyłączną sądu rejestrowego właściwego dla dotychczasowej siedziby spółki.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia art. 508 § 1 k.p.c., to po pierwsze godzi się powtórzyć jak wskazano wyżej, że art. 694² k.p.c. jest regulacją szczególną w stosunku do ogólnych zasad właściwości sądu w postępowaniu nieprocesowym, określonych w art. 508 § 1 k.p.c. Treść art. 508 § 1 k.p.c. jest oczywista w tym względzie, a reguły właściwości tam wskazane mają zastosowanie tylko, gdy właściwość miejscowa nie jest oznaczona w przepisie szczególnym.

Nie jest możliwe również zastosowanie w sprawie art. 508 § 1 zdanie drugie k.p.c., jak sugeruje się w zażaleniu. Dopiero niemożność ustalenia właściwości sądu według przesłanek w zdaniu pierwszym uzasadnia właściwość posiłkową sądu dla m. st. Warszawy. Wobec tego, że w sprawie nie ziszczyły się nawet przesłanki do zastosowania art. 508 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., to tym bardziej nie jest uzasadniona właściwość sądu dla m. st. Warszawy. To sprawia, że wniosek z zażalenia o orzeczenie na podstawie art. 508 § 1 k.p.c., że właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, nie znajduje podstaw faktycznych i prawnych.

Jako bezzasadny należy ocenić też wniosek z zażalenia o wskazanie przez Sąd Okręgowy jako przełożony nad Sądem Rejonowym dla m. st. Warszawy, w trybie art. 508 § 2 k.p.c. Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy do rozpoznania sprawy w całości z uwagi na względy celowości oraz ekonomikę procesową.

Zgodnie z art. 508 § 2 k.p.c. w wypadku gdy sąd właściwy nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy lub podjąć innej czynności albo gdy wymagają tego względy celowości, sąd nad nim przełożony wyznaczy na posiedzeniu niejawnym inny sąd do rozpoznania sprawy w całości lub w części. Wbrew stanowisku z zażalenia tutejszy Sąd Okręgowy nie może być adresatem żądania tam zawartego. W ocenie Sądu Okręgowego rozpoznającego zażalenie

tutejszy Sąd Okręgowy w Warszawie nie ma prawa do wyznaczenia w tej sprawie rejestrowej, sądu właściwego na wymienionej podstawie. Otóż w sprawie właściwym jest Sąd Rejonowy w Rzeszowie i tylko sąd nad nim przełożony tj. Sąd Okręgowy w Rzeszowie może podejmować decyzje w przedmiocie wyznaczenia innego sądu niż sąd właściwy.

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie nie jest sądem właściwym do rozpoznania tej sprawy rejestrowej i nie miało miejsca wskazane w zażaleniu tzw. utrwalenie właściwości, ponieważ nie stał się on nigdy właściwy.

Sąd Okręgowy miał też na uwadze stanowisko spółki odnośnie czasu trwania postępowania ale nie ma żadnych podstaw prawnych do uwzględnienia tych racji. Przeciwnie uznanie właściwości Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w kontekście dotychczasowych ustaleń siedziby (istniejących dopiero od lipca 2015 r.) i będących w zgodzie ze stanowiskiem spółki, spowodowałoby naruszenie wszystkich wymienionych przepisów prawa a dodatkowo możliwość przyjęcia, że ustalenia te odnośnie faktycznej siedziby nie są zaakceptowane. Nie ma również powodów do przyjęcia, że inny sąd rejestrowy będzie dłużej zapoznawał się z aktami sprawy, co może przedłużyć postępowanie. Przecież po uchyleniu orzeczenia sądu pierwszej instancji o odmowie wpisu, w sprawie musi orzekać sędzia, który dotychczas nie orzekał i po raz pierwszy zapozna się z aktami sprawy.

Mając powyższe na uwadze oraz ustalenia odnośnie siedziby spółki, przekazanie według właściwości na podstawie art. 200 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 694² k.p.c. było prawidłowe.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie, jako bezzasadne.

SSO Anna Gałas SSO Bernard Litwiniec SSO Paweł Kieta